

**Preek 28^e z.jaar B, Protestantse Gemeente Wehl, 14-10-2012
(Drs T.Berendsen-Versteeg, theoloog)**

Je stropdas afdoen... Herinnert u zich dat nog, dat gebaar van prins Claus...
Op een officiële gelegenheid waar hij het woord voerde
en zijn vrouw koningin Beatrix toehoorder was,
deed hij met een breed gebaar zijn stropdas af en dat gebaar was niet mis te verstaan.
Wijs geworden door het moeilijke leven van prins-gemaal,
met de vele beperkingen die dat voor hem met zich meebracht,
wilde hij uiteindelijk niet langer gevangen zijn in officieel gedoe.
Hij was moe van alle protocollen, al die regels die hem als mens belemmerde.
Hij was een niet eenvoudige weg gegaan om tot zichzelf te komen,
om te gaan zien waar het in het leven werkelijk om draait,
en hij wist ook hoe het was voor zijn vrouw,
die hem vanuit de zaal met een wat verlegen maar lieve lach aankeek.

Koningin Beatrix, een bijzondere vrouw,
met handen en voeten gebonden in haar optreden naar buiten toe,
gevangen eigenlijk in haar positie.
Zij kan niet doen en laten wat ze wil, zelfs niet rond dat vreselijke wat haar is overkomen,
het machteloos staan aan het bed van haar zoon Friso,
die haar zo goed begreep, die haar letterlijk en figuurlijk ondersteunde
bij haar gang de trappen af in de Nieuwe Kerk in Delft,
om Claus, zijn vader en haar maatje door dik en dun, daar bij te zetten.

Wij zijn maar gewone mensen en gelukkig
niet zo met handen en voeten gebonden aan onze maatschappelijke positie,
maar ook wij kunnen een gevangene zijn, van geld, goed, bezit, macht.
'Gevangene zijn van' betekent: onvrij zijn, beperkt leven,
ook al menen we soms dat bij dat geld en goed ons geluk ligt.

De Russische schrijver Tolstoj vertelt ergens over een arme boer
die meende geluk te hebben.
Hij zag op een bord dat langs de weg stond de tekst: "land – gratis te verkrijgen".
De man ging naar de dorpsoudste toe en vroeg hem
hoe hij aan dat gratis stuk land kon komen.
Deze antwoordde hem, dat hij dan richting het noorden
in een grote cirkel moest gaan lopen.
Hoe groter de cirkel werd, hoe meer land hij zou krijgen, maar...
hij moest wel voor zonsongang terug zijn.
Daar ging de man op weg.
Hij sjouwde en sjouwde
en toen de zon bijna onderging zagen de dorpingen hem terugkeren.
Ze juichten hem toe.
De man was bekaft, want hij had moeten rennen om een zo groot mogelijke cirkel te maken
en toch op tijd terug te zijn. Het was hem gelukt!

Zwetend over zijn hele lijf, totaal uitgeput
en alleen maar denkende aan hoe rijk aan land hij nu was,
zocht hij naar een plekje om te gaan zitten. Maar hij viel neer en stierf ter plaatse.
Wat hem aan grond overbleef waren de twee vierkante meter waarin hij begraven werd.

Dat verhaal van Tolstoi is een soort gelijkenis die ons allemaal een beetje aan gaat.
Wij Nederlanders, die, -nu het wat slechter gaat- onze spaarcentjes oppotten,
vluchtelingen maar het liefst zien vertrekken,
ouderenzorg voornamelijk als een lastenpost op onze begroting beschouwen,
lijken het zicht op de waarden waar het in het leven om gaat
in tijden van crisis tamelijk gemakkelijk uit het oog te verliezen.
Zeker, we werken hard, betalen netjes belasting, noem maar op, allemaal niks mis mee,
maar toch...

Vandaag horen we in de tweede schriftelezing iets soortgelijks als bij Tolstoi,
met dien verstande dat het hier om een rijke jongeman gaat, in goede doen,
oprecht in zijn bedoelingen.
Je zou hem zo als schoonzoon willen hebben...
Maar toch,
zelf ervaart hij zijn leven als niet helemaal wat het zou kunnen zijn, wat leeg en zinloos.

Wat zou het eigenlijk voor man geweest zijn, die rijke jongeling, vraag je je af.
Zo uit het verhaal blijkt dat Hij zich hield aan Gods geboden,
want als Jezus zo het een en ander opsomt zegt de desbetreffende jongeman letterlijk:
"Dit alle heb ik onderhouden van mijn jeugd af."
Hij heeft dus braaf opgepast en goed op de centjes gelet.
Hij heeft geen rare streken uitgehaald of vreemde bokkesprongen gemaakt.

Er staat nergens hoe deze jongeman heet, maar ik zou hem 'brave Hendrik' willen noemen
(en daarmee bedoel ik helemaal niks te zeggen over de 'Hendrikken' die hier in de kerk
zitten).
Die brave Hendrik is een aardige kerel.
Hij ziet wel iets in die rabbi uit Nazaret, Jezus.
Hij heeft zo het een en ander over hem gehoord
en deze Jezus zal hem mogelijk nog meer zekerheid en geluk kunnen geven, zo meent hij.
Dus... gaat hij hem vragen hoe hij toch misschien nog beter kan leven
en zijn eeuwige geluk in de hemel kan verzekeren.

Jezus kijkt hem aan en antwoordt hem: "Prima, alles goed.
Je hebt je keurig aan de regels gehouden, maar iets ontbreekt er nog aan:
Verkoop wat je bezit, geef het geld aan arme mensen, kom daarna terug en volg mij."
Dit gaat onze brave Hendrik te ver. Hij is wel goed maar niet gek.
Zal hij zich daar in een avontuur storten en zijn zekerheden weggooien.
Hem niet gezien! Zo dwaas ben ik niet, denkt de jongeman. En hij gaat heen.

Het is al weer een poos geleden dat ik Paul Smets bezocht,
een vriend van me die voorganger was in de kathedraal van Antwerpen.

Deze kathedraal is ingrijpend en prachtig gerestaureerd.
Op zijn sappige Vlaamse wijze gaf Paul tijdens een rondleiding tekst en uitleg.
Hij wees op de vele familiegraven in de kerkvloer en in de muren.
“Daar werden vroeger de rijke lieden begraven”, zei hij.
“En als er weer een familielid overleden was, dan werd de steen los gewrikt,
met als gevolg, dat er vooral ’s zomers een vreselijke stank in de kerk hing.
En als dan de priesters en acolieten –meer dan ijverig-
met wierookvaten zwaaiden om de ergste geuren te verdrijven,
haalde het arme kerkvolk de neus op (iets wat ze waarschijnlijk toch al deden)
en zei laatdunkend: “Dat heb je met die rijke stinkerds!”
De rijken, dat waren voor hen ‘die anderen’, de upper ten, de VIPs.
Maar in onze tijd kunnen we ons daar niet zomaar meer van af maken.
Op onze tegenwoordige wereldschaal
hoort in Nederland zelfs de armste mens relatief gezien tot de rijken.

Ik denk overigens dat we *een* ding heel goed voor ogen moeten houden.
Jezus’opmerking
dat het voor een kameel gemakkelijker is door het oog de naald te gaan,
dan voor een rijke om in het koninkrijk Gods te komen,
mogen we beslist niet moralistisch opvatten.
Het is geen veroordeling van de welgestelden.

Laten we daarom eerst maar even naar dat ‘oog van de naald’ en naar die ‘kameel’ kijken.
Als je ouder wordt, dan kun je vaak slechter zien en kun je er moeite mee hebben
een draad door het oog van een naald te krijgen.
Je punt hem aan, maakt hem nat, je probeert het nog eens,
maar dat dekselse ding wil maar niet door dat oog van de naald.
Met die ervaring voor ogen, moet je er echt niet aan denken dat een kameel,
een beest met allerlei bulten en uitsteeksels, door het oog van de naald moet,
zeker niet omdat hij meestal belast en beladen is met allerlei zaken.
De kameel is dus een prachtig symbool voor iemand, die veel met zich mee sleept,
laten we zeggen: iemand die bulten geld heeft en daar erg ana vastzit,
iemand die erg aan zijn geld en goed vastzit, daar is het heel moeilijk voor om te delen,
en om op die manier gelukkig te worden.
Voor zo’n bezitterige rijke betekent dat immers,
dat hij voor de arme door de knieën moet gaan.
En dat is voor hem moeilijker dan voor een kameel,
die het met enige moeite *wel* lukt om door z’n knieën te gaan
als hij door het **oog van de poort in de stadsmuur van Jeruzalem**
naar binnen wilde gaan.
Die stadspoort heette ‘naald’ en die was zo smal om vijanden buiten te houden.
Overigens: ook van een kameel die voor het oog van de naald stond,
moest dan vaak wel eerst datgene worden afgenomen, waarmee hij belast en beladen was.

Jezus zegt daarom tegen die ‘brave Hendrik’:
“De grote sta-in-de-weg is: je bent te zwaar beladen, je wilt teveel houden.
Zie daar van af te komen. Klmap je niet vast aan je bezit, maar doe er iets mee!

Gedeelde vreugde is dubbele vreugde!”

En daar staat dan die goeie man.

Hij heeft alle geboden onderhouden en nou is het nog niet goed!

Hij heeft toch nooit iemand tekort gedaan.

Maar Jezus zegt a.h.w. tegen hem:

Da's waar, maar... heb je wel gedeeld van wat je te veel had?

Je hebt nooit gelogen of geroddeld, maar heb je wel ooit

extra het goede van je medemensen naar voren gehaald?

Je hebt een ander niet tekort gedaan, maar heb je wel met gulle hand gegeven,

niet alleen geld, maar ook aandacht, liefde, tijd,

vooral aan die mensen die het niet zo goed getroffen hebben als jij.

Beschouw voor jezelf het leven, en alles wat je daarin is toegefallen,

als een geschenk, zo zegt Jezus.

Dat is de grondvoorwaarde om mij te volgen.

En als je dat doet, dan betekent dat ware wijsheid en inzicht,

waarover we in de eerste schriftlezing hoorden.

Dan beseft je dat alles, maar dan ook werkelijk alles,

je alleen maar in bruikleen is gegeven!

Mogen wij tot die wijsheid en dat inzicht komen. Amen.